

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI NOMIDAN ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

12.02.2018 й

Ўзбекистон тумани

4-1503-1801/127-сонли иш.

Ўзбекистон туманлараро иқтисодий суди, суд раиси М. Мирмаксудовнинг раислигида, О. Насриддинованинг котиблигида, даъвогар Қўқон ёғ мой АЖ нинг жавобгар Чингизхон Шермухаммад Келажаги фермер хўжалигига нисбатан 219360 сўм асосий қарз, 1350000 сўм жарима ундириш ҳақидаги даъво аризаси юзасидан қўзғатилган хўжалик ишини тарафлардан даъвогар вакили Х. Азимов (ишончнома асосида) иштирокида, Ўзбекистон тумани Давлат солиқ инспекцияси биносида ўтказилган очик сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Даъво аризадан кўринишича, Қўқон ёғ мой АЖ (келгуси ўринларда “даъвогар” деб юритилади) ҳамда Чингизхон Шермухаммад Келажаги фермер хўжалиги (келгуси ўринларда “жавобгар” деб юритилади) ўртасида 2017 йил ҳосилидан мойли экинлар етказиб бериш шартномаси имзоланган, шартномага кўра, даъвогар уруғлик етказиб бериш, ҳақ тўлаш, жавобгар эса соя топшириш мажбуриятини олган, бироқ жавобгар томонидан шартномада белгиланган миқдорга нисбатан **1.5 тонна** миқдорида соя маҳсулотини кам етказиб берилган, натижада даъвогар жавобгарга нисбатан 219360 сўм асосий қарз, 1350000 сўм миқдорида жарима ундиришни сўраган.

Суд мажлисида даъвогар вакили жавобгар асосий қарз суммасини тўлаб қўйганлигини билдириб, даъвонинг жарима ундириш ҳақидаги қисмидан воз кечишини билдириб, ариза ва маълумотнома тақдим қилиб, даъвони қонуний ҳал этишни сўради.

Жавобгар белгиланган тартибда огоҳлантирилган бўлса-да, суд мажлисида иштирок этмади, Ўзбекистон Республикаси Хўжалик Процессуал Кодексининг 130-моддаси талабларидан келиб чиқиб, суд низони жавобгар иштирокисиз кўриш мумкин деган хулосага келди.

Суд, тарафларнинг кўргазмаларини тинглаб, ишдаги мавжуд ҳужжатларни ўрганиб чиқиб, қуйидагиларга кўра, даъвони асосий қарз ундириш қисмини қаноатлантиришни рад этишни, даъвонинг неустойка ундириш қисми бўйича иш юритишни тугатишни лозим топади:

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 8 ва 234-моддаларига кўра, мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексадa кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади. Мазкур ҳолатда мажбурият контрактация шартномасидан келиб чиққан.

Фуқаролик Кодекси 236-моддасига асосан мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак.

Фуқаролик Кодекси 333-моддасига асосан қарздor айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланган бўлмаса, жавоб беради.

Иш ҳужжатларидан аниқланишича, тарафлар ўртасида ўртасида 2017 йил ҳосилидан мойли экинлар етказиб бериш шартномаси имзоланган, шартномага кўра, даъвогар уруғлик етказиб бериш, ҳақ тўлаш, жавобгар эса соя топшириш мажбуриятини олган, бироқ жавобгар томонидан шартномада белгиланган миқдорга нисбатан **1.5 тонна** миқдорида соя маҳсулотини кам етказиб берилган, натижада даъвогар жавобгарга нисбатан 219360 сўм асосий қарз, 1350000 сўм миқдорида жарима ундиришни сўраган.

Фуқаролик Кодексининг 466-моддасига мувофиқ, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги маҳсулотини тайёрловчига контракция шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Бироқ, жавобгар томонидан келишилган маҳсулот топширилмаган, натижада жавобгарнинг даъвогар олдидаги асосий қарздорлиги вужудга келган.

Даъвонинг 219360 сўм асосий қарз ундириш қисми асосли, бироқ жавобгар асосий қарзни суд кунига қадар бартараф этганлигини инобатга олиб, суд, даъвонинг асосий қарз ундириш қисмини қаноатлантиришни рад лозим топади.

Даъвонинг 1350000 сўм жарима ундириш ҳақидаги қисмини муҳокама қилишда суд қуйидагиларга асосланди:

Хўжалик Процессуал Кодексининг 40-моддасига мувофиқ, даъвогар хўжалик низоси бўйича ҳал қилув қарори қабул қилингунга қадар даъвонинг асоси ёки предметини ўзгартириш, даъво талабларининг миқдорини кўпайтириш ёки камайтириш, ёхуд даъводан воз кечишга ҳақли.

Даъвогар вакилига берилган ишончномада унинг даъводан воз кечиш ҳуқуқи мавжудлиги кўрсатилган.

Хўжалик Процессуал Кодексининг 86-моддасига мувофиқ, даъвогар даъвосидан воз кечган ва хўжалик суди уни қабул қилган бўлса хўжалик суди иш юритишни тугатади.

Қайд этилганларга кўра, суд даъвогарнинг даъвонинг жарима ундириш қисмидан воз кечиш ҳақидаги аризасини қабул қилишни, даъвонинг жарима ундириш қисми бўйича иш юритишни тугатишни лозим топади.

Хўжалик процессуал кодексининг 95-моддасига мувофиқ, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда юкланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг 18.04.2008 йил кунги 180-сонли Пленум Қарорининг 21.4-бандида қуйидагича тушунтириш берилган: “Хўжалик судига мурожаат этилгандан кейин жавобгар томонидан даъвогарнинг талаби ихтиёрий қаноатлантирилганда, давлат божи жавобгарга юкланади.”

Қайд этилган ҳуқуқ нормаларига кўра, давлат божи харажатлари жавобгар зиммасига юкланиши лозим.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Хўжалик процессуал кодексининг 95, 130, 135, 138 ва 139- моддаларига асосан, суд

Қ А Р О Р Қ И Л Д И:

Даъвонинг 219360 сўм асосий қарз ундириш қисмини қаноатлантириш рад этилсин.

Даъвонинг 1350000 сўм жарима ундириш қисми бўйича иш юритиш тугатилсин.

Жавобгар Чингизхон Шермухаммад Келажаги фермер хўжалиги ҳисобидан:

- даъвогар Қўкон ёғ мой АЖ фойдасига 5 000 сўм почта харажатлари;
- суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига (Марказий банк Тошкент шаҳар, Бош бошқармаси ҳисоб китоб касса маркази, МФО 00014, Х/Р: 23402000300100001010, Сир: Ғазна. 201 122 919, Ўзбекистон туманлараро иқтисодий суди, ШХВ: 4014228603302303422103011) 172240 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин ижро варақалари берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарордан норози тараф бир ой муддат ичида Ўзбекистон туманлараро иқтисодий суди орқали Фарғона вилоят иқтисодий судига апелляция тартибида шикоят бериши (прокурор протест келтириши) мумкин.

Раислик этувчи

М.Мирмаксудов